

KARIZMATIKUS KÁLVINISTÁK?

SZABADOS ÁDÁM

Az angolszász evangéliumi kereszténységen belül évek óta zajlik az a jelenség, amit kálvinista reneszánsznak neveznek. A kálvinizmus teológiai rendszere olyan áttörést ért el az elmúlt évtizedben, hogy kálvinistának lenni ma már szinte trendinek mondható, különösen a fiatalabb teológus-nemzedék körében. Néhány éve világi újságírók számára rendeztek konferenciát, hogy segítsenek kívülállóknak is megérteni a kálvinista teológia meglepő előretörését az evangéliumi világban. Úgy néz ki, hogy a mag, melyet az 1950-es években a Banner of Truth Trust és Martyn Lloyd-Jones londoni szolgálata vetett el, R.C. Sproul, John Piper, Al Mohler és más népszerű kálvinista tanítók öntözése által igazi virágzásnak indult. Ráadásul a korábbi ókonzervatív, szigorú imázssal ellentétben a mai kálvinistákat fiatalos lelkület jellemzi, élen járnak a gyülekezet-plántálásban, alakítják a közbeszédet, formálják az evangéliumi kultúrát. John Piper és Tim Keller globális hatású szolgálata mellett a kálvinista reneszánsz egyik legdinamikusabb megnyilvánulása a Mark Driscoll, Darrin Patrick és Matt Chandler neve által fémjelzett Acts 29 gyülekezet-plántáló mozgalom, mely a kálvini teológiát a mai kultúrára érzékeny módon képviseli. Erős gyökerei miatt ez a mozgalom jóval életképesebbnek tűnik a posztmodern Emergent Church mindenek felett kulturális relevanciára törekvő, de éppen emiatt gyorsan elöregedő kísérletéhez képest.

Részben a kálvinista reneszánsz hatására folyamatosan növekszik azon evangéliumi keresztények száma is, akik egyszerre vallják magukat kálvinistának és karizmatikusnak. Egyre több az olyan karizmatikus keresztény, aki elfogadja és vallja az üdvösség kálvinista értelmezését, és egyre több az olyan kálvinista, aki hiszi, hogy a nyelvekenszólás, prófétálás és gyógyítás ajándéka ma is működik. A korábban áthatolhatatlannak látszó fal mára országúttá változott, amin sokan közlekednek. Persze régen sem volt teljesen áthatolhatatlan ez a fal. Martyn Lloyd-Jones annakidején ugyanolyan hevesen érvelt a teológiai kálvinizmus, mint a Szentlélek keresztsége és ajándékai mellett, és John Piper sem ma kezdett prédikálni a Szentlélek erejéről és a szenvedély fontosságáról, hanem már a 80-as években. De mára jutott oda a kálvinista és a karizmatikus mozgalom, hogy jelentős méretű közös halmazt alkosson.

Kálvinisták között növekvő számban vannak olyan elismert igehirdetők, akik nyíltan beszélnek karizmatikus tapasztalataikról, kálvinista meggyőződésük miatt mégis egy platformon maradnak nem karizmatikus kálvinistákkal, akik ezt zokszó nélkül elfogadják. John Piper keresztény vezetők ezreit vendégül látó konferenciáin egyszerre szónokolnak régivágású kálvinista „keménymagosok”, mint Joel Beeke, John MacArthur vagy Iain Murray, és karizmatikus kálvinisták, mint Wayne Grudem, Matt Chandler vagy Sam Storms. Az egyik legjelentősebb hitvalló evangéliumi együttműködés, a The Gospel Coalition ugyanúgy helyet biztosít az inkább

konzervatív Don Carsonnak és Mark Devernek, mint a szintén kálvinista, de karizmatikus C. J. Mahaney és Joshua Harris számára. Wayne Grudem prófétai ajándékról szóló könyvéhez Vern Poythress – a konzervatív-kálvinista Westminster Seminary professzora – írja az előszót, a karizmatikus Vineyard mozgalom két lelkészének könyvét pedig az ismert kálvinista puritán-szakértő, J. I. Packer ajánlja. A Terry Virgo által alapított Newfrontiers mozgalom, mely Angliából indulva mára a világ hatvan országában több mint hétszáz gyülekezetet plántált, szintén karizmatikus gyakorlattal ötvözi kálvinista teológiáját. A karizmatikus és kálvinista mozgalom közös halmaza évről évre növekszik, egyre kisebbre zsugorítva azok táborát, akik szerint a kegyelem doktrínái és a Szentlélek egyes ajándékai semmiképpen nem házasíthatók.

A kálvinista és a karizmatikus mozgalom közötti átjárást tovább könnyíti, hogy mind karizmatikus mind kálvinista részről hajlandóság mutatkozik a tanulásra. Karizmatikusok között egyre több hívő kész elmozdulni a teológiai igényesség irányába, készek tanulni a kálvinizmus teológiai örökségéből, készek meghallani a józanságra intő figyelmeztetéseket, készek a Lélek ajándékainak használatát a Szentírás mérlegére helyezni. Kálvinisták között pedig egyre több teológus és exegeta találja megalapozatlannak a karizmatikus ajándékok megszűnése mellett felhozott hagyományos érveket, egyre többen készek felülvizsgálni az elutasító álláspontot, megteremtve a lehetőséget az ajándékok egészséges használatáról szóló bibliai tanítások komolyabb vizsgálata számára. E két – szerintem üdvözlendő – fejlemény tovább szélesíti azt a teret, ahol kálvinisták és karizmatikusok közös gondolkodása és tapasztalata lehetővé válik.

Van, aki ezt a közös teret még csak a szélről figyeli, óvatosan mérlegelve a lehetséges következményeket. Ma már az angolszász evangéliumi kereszténység nagyobb részére ez az óvatos nyitottság (tehát nem az elzárkózás!) jellemző. A karizmatikus mozgalomban történt ismert visszasságok fényében az óvatosság nem árt. Sokan készek azonban arra is, hogy a megnyílt teret teljesen bejárják, sőt, be is lakják, reménykedve abban, hogy a karizmatikus ajándékokat biblikus keretek között is meg lehet élni. Egyelőre még nem lehet azt állítani, hogy a kálvinizmus és a karizmatikus mozgalom között valamiféle egység jött létre, de azt igen, hogy ma már sok kálvinistával találkozhatunk (köztük elismert teológiai professzorokkal, köztisztviselőként álló evangéliumi vezetőkkel), akik magukat karizmatikusnak is vallják, és nem kevés karizmatikus vezetőről tudható (a mozgalomra jelentős befolyással bíró vezetőkről), hogy egyben kálvinisták is.

Természetesen vannak továbbra is olyanok, akik úgy gondolják, hogy a karizmatikus kálvinista fogalma fából vaskarika. A szigorúbbak azt is sajnálják, hogy kálvinisták egyáltalán maguk közé engednek karizmatikusokat. Szerintük ez megengedhetetlen kompromisszumokat eredményez a Szentírás tekintélyével kapcsolatban, és súlyosan veszélyezteti a hit egészséges megélését. A Szentírást szintén legfőbb tekintélynek tekintő karizmatikus kálvinisták szerint viszont éppen a hit egészséges megélése érdekében szükséges, hogy a Biblia tanításának megértésében karizmatikusok

és kálvinisták tanuljanak egymástól. A vita valószínűleg sokáig folytatódni fog még, de az már most látható, hogy a korábbi feszült szembenállást, amibe egymás démonizálása is belefért, mára inkább a lassú közeledés váltotta fel. A magam részéről ezt a közeledést örömmel üdvözlöm.